

23

15/2/1933 Çarşamba

Reis : Dr. Reşit Galip Bey

Âzalar: Ahmet Cevat, Celal Sahir, Hamit Zübeyr, İbrahim Necmi, Ragıp Hulûsi, Ruşen Eşref Beyler.

R U Z N A M E

I- Gelen evraklar:

A- Yüksek Mühendis Mektebi Rektörünün 11/2/933 tarihli mektubu:

Mektubumuzu aldığına, yollar ve nakil vasıtaları bölümü reisi Nuri Beyle de görüştüğüne ve istenilen vazifenin yapılacağına dair.

B- Güzel Sanatlar Akademisinin 13/2/933 tarihli 98 sayılı mektubu:

Söz derleme vazifesi yapılmakta ve buna çalısın komisyonlardan biri halk sanat ve meslekleri hakkındaki sözleri derlemekte olduğundan ve asıl akademiye düşen vazifenin güzel sanatlar istilahları olarak kullanılan kelimeleri derlemek vadisinde olmasının daha faydalı semereler vereceğı muallimler meclisince düşünüldüğünden bahs ile bu husus muvafık görüldüğü takdirde bir direktif verilmesi hakkında.

C-Denizli Derleme Heyetinin 8/2/933 tarihli 484 sayılı raporu:

Merkez Heyetinin muntazam toplanıp iş görüldüğünü, kazalarda ve mekteplerde şube ocağı açılarak işe başladıklarına dışarıdan dil işlerine meraklı çalışabilecek zatlerin şube ve ocaklara alındığına, şimdiye kadar derlenip tasnif edilen 165 kelime fişğönderildiğine dair.

Ç- Konyada "Terbiye postası" sahibi Hamdi Beyin mektubu:

Mecmuasının yaptığı hizmetlerden ve şimdiden sonra dil meseleleri hakkında yapılan tamimde istenildiğı üzere neşriyatta bulunacağından bahs ile para ve yazı yardımı istemektedir.

II- Ragıp Hulûsi Beyin takrirı:

Umumî dil ıslahının, hususiyle yabancı diller şekliyatından millileştirilmesi işinin esasları kararlaştırılması ve başka milletlerdeki dil ıslahı hareketleri tarihçelerinin araştırılması lüzumu hakkında.

III- Lûgat-Istilah Kolunun takrirleri:

- A- Geçen toplanmada müzakere olunan "Ana dilinden derlemeler" adlı kitaptan nasıl istifade edileceğine dair Hamit Zübeyr Beyin raporunun son maddesinde istilah kolunun içinde ihtisas bölüklerinin bu ve bu gibi dil malzemelerinden faydalanmaları lüzumu hakkında ileri sürülen mütalâa pek doğru ise de ihtisas bölükleri doğrudan doğruya bundan istifade edemeyeceklerinden bu lûgatler arasından en ehemmiyetli görülenleri seçilerek tarattırılması ve bulunacak Öz Türkçe kelimelerin fişlere geçirttirilmesi hakkında.
- B- Bazı ihtisas bölüklerince istenilen aşağıda adları yazılı kitaplardan kütüphanemizde bulunmayanların tedarik edilmesine dair.

(Kitapların adları)

- 1) Divanı Lûgatü'ttürk
- 2) İbnimühâna lûgati
- 3) Ahteriî kebir
- 4) Lehçei Osmani, Vefik Paşa
- 5) Dictionnaire Français-Turc
Pavé de Courteille
- 6) Dictionnaire de médecine
Littré
- 7) Kamusu Tıp: Cemiyeti tıbbiyei Osmaniye
- 8) Mühakemetüllûgateyin: Ali Şir nevai
- 9) Kamusu Tıp: Şerafettin Mağnumi
- 10) Dictionnaire technologique
international. Allemand. Anglais
Français. c. editur
Hoyer-Kreuter
(L. Maisonneuve)
- II) Wörterbuch der deutschen Literatur
Teubner 1931²
M. 6,80

IV- Umumî Kâtipliğin teklifleri:

Dört tane evrak dolabı alınmasına, yazı takımı, klasör, evrakın tarihlenmesi ve numaralanması için damgalar satın alınmasına ve Kollarla bölüklerin dosye ve dolaplarına, fiş çekmece ve mahfazalarına yapılandırılmak üzere kol ve bölük isimlerinin zamkılı kâğıtlar üzerine bastırılmasına.

I- Gelen evraklar

A- Yüksek Mühendis Mektebi Rektörünün mektubu.

Teşekkür ve muvaffakiyet temenni edilecektir.

B- Güzel Sanatlar Akademisinin mektubu.

Söz derleme işi Derleme Heyetinin umumî çalışmasına iştirâk mahiyetinde ayrı bir iştir. Bahsolunan vadide akademi müdürü ve muallimlerinden istifade ciheti ve şekilleri gönderilmiş olan lûgat-İstilah Kolu Talimatnamesinde tasrih edilmiştir. Buna göre cevap yazılacaktır.

C- Denizli Derleme Heyetinin raporu.

Teşekkür ve muvaffakiyet temenni edilecektir.

Ç- Hamdi Beyin mektubu.

Dil üzerine neşriyat hususunda yardım talebinden arkadaşlar haberdar olmuştur. Abone teminîsuretiyle yardım edilmesi Maarif Vekâletinden rica edilecek ve kendisine teşvik edici bir cevap yazılacaktır.

II- Ragıp Hulûsi Beyin tavrı.

Yapılan uzun bir müzakere neticesinde tavrıda bahsolunan meseleler ikiye ayrılarak başka milletlerden en karakteristik örnekler olmak üzere Finlerin, Macarların ve Almanların dil ıslahı işinde takip ettikleri yolların tetkikine karar verildi. Bunun için Helsingfors, Peşte ve Berlin Elçilikleri vasıtasıyla teşebbüs olunarak bu yolda en yeni ve en faydalı neşriyat tedarik olunacaktır. Diğer taraftan bu husustaki neşriyattan bizim için faydalı olacak esaslı birer hülâsa yapmaları mütehasıs zatlerden rica edilecektir. Bu hülâsaları yapmak üzere Celal Sahir Bey tarafından Abdullah Battal, Hamit Zübeyr Hüseyin Namık, İbrahim Osman, Ragıp Hulûsi ve Şükrü Beyler gösterildi. Umumî Kâtipliğin bu zatlerle görüşerek Umumî Merkez Heyeti kararı dairesinde yapılacak işi bildirip yardım rica etmesi kararlaştırıldı

Yabancı diller şekliyatının millileştirilmesi ve bilhassa onun en esaslı kısmı olan Türkçe ıstikak ve terkip şekillerinin işlenip ~~xx~~ genişletilmesi işinin büyük ehemmiyeti üzerinde konuşularak şu kararlar verildi:

Gramer Kolu programına- evvelce Kolun başı Ahmet Cevat Beyin de kabul ettiği üzere- Türk gramerinin tertibinde ıstikak ve terkip yoliyle kelime teşkil¹ bahislerinin ilk iş olarak alınıp üzerinde çalışılacağına ve bu işte kolca hazırlanan tetkikler dışarıda bulunan kol âzalarına ve muallimlerle mütehasıslara tamim olunarak onların da mütalâa ve tetkiklerinden istifade edileceğine dair maddeler ilâve edilecektir.

Kolda hazırlanan bu tetkiklerle beraber yazı dilinde ve hattâ kısmen konuşma dilinde bulunup bu gün Öz Türkçe ile ifadesinde güçlüğü uğranılan müştak ve lâhikalı şekillerde tamim olunarak en uygun olmak üzere bulunacak karşılıkların bildirilmesi istenecektir.

III- Lûgat-İstilah Kolunun takrirleri.

A- Teklif esas itibariyle muvafık görülerek Derleme Kolu programında bu çalışma kısmının ön sırada geleceğinin yazılmasına ve ilk önce taranacak lûgatlerle bu işle uğraşmak üzere seçilecek zatlerin adlarını Ragıp Hulûsi ve Celal Sahir Beyler tarafından tesbit edilerek Umumi Merkez Heyetine bildirilmesine karar verildi.

B- İstenilen kitaplardan kütüphanemizde bulunmıyanlarının tedarik edilmesine karar verildi.

IV- İstenilen şeylerin satın alınmasına ve yaptırılmasına karar ve bunlar için 150 Liraya kadar sarfına izin verildi.

J. Zülkü

J. Necmî

Ragıp Hulûsi

Özalp

B. Atilla

Ahmet Cevat